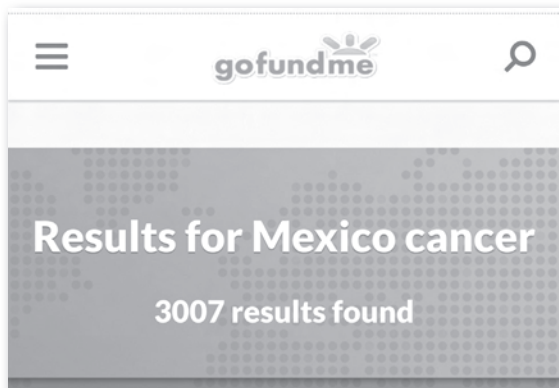

Den mexikanska kvack-industrin

Peter Olausson studerar en bransch som blivit en lokal specialité, och som drar förhoppningsfulla och för-tvivelade kunder från hela världen.

OM ALKOHOL, tobak eller tvättmedel är tillräckligt mycket billigare på ena sidan om en nationsgräns för att vara värt besväret, så kommer en blomstrande marknad för varorna ifråga att uppstå där. Sådan gränshandel kan också uppstå på grund av skillnader i lagstiftning, som när en begränsning för toaletters spolmängd i USA ledde till att många köpte storspolande toaletter från Kanada.

Här är ett annat exempel: Mexikos kvack-industri. I det landet har medborgare i USA nära till en marknad där lagstiftningen tillåter mer, kontrollen är slappare, och korruptionen högre. Det är därför som norra Mexiko länge haft en blomstrande marknad för kvack, främst rik-

Alla träffar handlar inte om cancersjuka som söker hjälp i Mexiko – men alldeles för många gör det.

tad till patienter från andra sidan gränsen. Störst är, föga förvånande, cancerbehandlingar, och storsäljaren heter amygdalin (även kallat laetrile eller "vitamin B17") som utvinns ur aprikoskärnor eller bittermandel. Dess effekter på vilken sorts cancer som helst har vetenskapen grundligt avfärdat för länge sedan. Icke desto mindre används det fortfarande flitigt i Mexiko. Andra värdelösa cancerbehandlingar man kan få där är blodtransfusioner från marsvin, tarmsköljningar, elbehandlingar, och så vidare.

"The sad search for a cancer cure is driving hundreds of Americans across the border into Mexico each week for treatment with a drug [amygdalin] banned in the United States because it has no medical value."

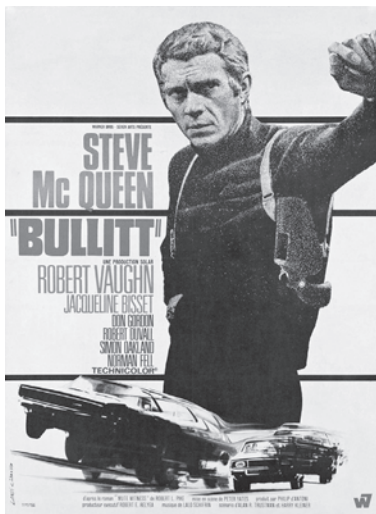
- Cancer 'Cures' Below the Border,
Los Angeles Times 10 januari 1968

”Like thousands of other desperately ill Americans, Coretta Scott King [Martin Luther Kings änka (1927–2006)] was apparently hoping for a medical miracle when she crossed into Mexico.”

- Mexican cancer clinics accused of quackery,
Arizona Daily Sun 3 februari 2006

Steve McQueen kan vara den mexikanska kvack-industrins mest kända offer. Han fick en elakartad cancer som snabbt spred sig i buken. Läkarna förklarade att den var obotlig. McQueen nöjde sig inte med det beskedet utan begav sig till Rosarito Beach i Mexiko. Där genomgick han en plågsam, kostsam och värdelös behandling som bland mycket annat involverade amygdalin och kaffelavemang. Så småningom förklarade hans läkare i Mexiko (vars enda behörighet utgjordes av en indragen tandläkarlegitimation) att han snart skulle vara helt botad. Kort därpå förvärrades hans tillstånd. Han begav sig åter till Mexiko för att, mot hans amerikanska läkares inrådan, operera bort en stor tumör. Varningen visade sig vara befogad. Kort efter operationen på en klinik i Juárez avled Steve McQueen.

Rapporterna och varningarna är sig lika

år efter år, decennium efter decennium ... Och det pågår än idag. Låt oss granska ett typiskt exempel.

”Välkommen till Clínica 0-19. Vi är specialister på integrerad och alternativ behandling av cancer.”

Clinica 0-19 ligger i Monterrey, några mil från gränsen till USA. Den tar sig an många sorters sjukor. Bland annat är det en av få kliniker, kanske den enda i världen, som säger sig (åtminstone via antydningar och rykten om än inte rent ut) kunna bota patienter med DIPG, *Diffuse Intrinsic Pontine Glioma*. Det är en aggressiv och sällsynt form av hjärncancer som det ännu inte finns någon känd, verksam behandling mot; att den är så sällsynt bidrar till att göra den svårforskad. De 5–10 svenska barn som varje år diagnostiseras med DIPG avlider oftast inom ett år. Vad gör de föräldrar vars barn fått den fruktansvärda diagnosen? Säljer allt och beger sig till de som påstår sig kunna bota den, såklart.

”Överlevnaden i DIPG har länge sagts vara en procent. Enligt forskarna beror ryktet om att något barn någonstans har

överlevt på att detta barn egentligen led av en annan sjukdom.”

- Barncancerfonden: Nya pengar ska rädda fler

Varje DIPG-behandling på Clinica 0-19 kostar omkring 130 000:-. En genomsnittlig patient anses behöva 10-12 behandlingar — exakt hur detta antal beräknas är, som så mycket annat, osäkert. Det finns många exempel på familjer som samlat in pengar och/eller skuldsatt sig i hopp om att kunna ge sina barn en liten, liten chans att klara sig, eller åtminstone lite, lite längre tid i livet. Det är desto svårare att hitta belägg på att barn överlevt tack vare kliniken behandling, särskilt i etablerade forskningspublikationer.

Hur går detta ihop med de ”lovande resultat” som tillskrivs kliniken? Befinner de sig i forskningens framkant, som här och var antyds?

Ibland är det svårt att bedöma eventuell kvack-grad utifrån en verksamhets egen beskrivning (ibland är det mycket lätt). Detaljerna i behandlingen är affärshemligheter men det går att fiska fram indikationer på det ena och andra. Som att Clinica 0-19 själva beskriver sina metoder som alternativa och integrerade, där det senare innebär att man använder både beprövade metoder och kvack, och tillskriver de senare alla positiva resultat. Eller att de uppger sig förstärka immunförsvaret med ortomolekylär medicin, en klassisk om än spretig genre inom kvack

Det är desto svårare att hitta belägg på att barn överlevt tack vare kliniken behandling.

vars namn myntades av den mycket blandade förmågan Linus Pauling. Liksom att metodens centrala del är *intra-arterial chemotherapy*, det vill säga cellgifter. Cellgifter är etablerade i vetenskaplig cancervård. Behandlingar med dem är ansträngande eller direkt plågsamma men ofta värda besväret. Många söker sig till kvacksalvare för att slippa dem. På de mexikanska klinikerna kombinerar man ofta cellgifter med alternativa behandlingar. Att ge cellgifter mot DIPG går emot vetenskap och beprövad erfarenhet eftersom man inte kunnat se att cellgifter har någon effekt mot DIPG. Om några genomarbetade studier från alternativa mexikanska kliniker kunde visa något annat hade det naturligtvis varit mycket spännande, men några sådana har aldrig publicerats.

När man läser om den mexikanska kvack-industrin så handlar det sällan om döda kändisar eller tveksamma kliniker med tveksamma metoder. Det överlägset vanligaste temat är *pengar*. Man får om och om igen läsa om folk, ofta barn, som drabbats av fruktansvärda tumörer som inte ens spetskompetensen i det egna landet vågar ta sig an. Men så har de hittat något ställe i Mexiko som verkar lovande. Tyvärr oj så dyrt – så nu har man startat en insamling ...

Man kan till exempel gå till crowdfunding-sajten gofundme.com och slå på ”mexico cancer”. Och få upp en bedövande mängd historier som var och en är outhärdlig i sig.

”...I have researched some alternative methods of healing and decided to try a clinic in Tijuana with a different approach to cancer.”

”The prognosis for recovery is less than 1% and life expectan-

cy is nine months to a year from diagnosis. [...] This treatment, Intra-Arterial Chemotherapy with Immunotherapy, is not yet available in the US. Instead, the family has decided to pursue this option at a medical facility in Monterrey, Mexico.”
”A new treatment approach in Mexico, using intra-arterial delivery of a combination of the latest chemotherapy and immunotherapy agents, has shown a lot of promise for DIPG children ...”

Svenska medier skriver regelbundet om insamlingar för svenskar. Som till exempel när Erica Luoma åter drabbades av en hjärntumör:

”Tillsammans med sin familj började Erica därför leta efter alternativa behandlingsmetoder och hittade då en klinik i Mexico. [...] Inledningsvis var det främst vänner och familj som kände till insamlingen men i samband med att Julia Mjörnstedt Karlsten, medgrundare av den ideella organisationen Ung cancer, under fredagen delade ett inlägg med Ericas berättelse på Facebook så började pengarna strömma in.”

- Samlade in två miljoner till cancersjuk –
på mindre än 24 timmar, *Aftonbladet* 26 augusti 2017

Särskilt gripande är upp-
ropen om barn vars all-
varliga cancer av någon
anledning bara kan be-
handlas i Mexiko, och
som därför behöver sex-
eller sjusiffriga belopp
insamlade. De får mycket
uppmärksamhet i media,
och insamlingarna brukar

**Behandlingar
med cellgifter är
ofta värda
besväret. Många
söker sig till
kvacksalvare för
att slippa dem.**

BARNCANCER FONDEN

ge stora summor på kort tid. Sällan granskas de kliniker som ska ha pengarna. Sällan ställs frågor som varför den svenska offentliga sjukvården, som inte är främmande för att skicka folk på behandlingar utomlands, inte bekostar just dessa, eller hur stor effekt de kostsamma behandlingarna faktiskt har. Svaret på båda frågorna är att behandlingarna inte bekostas av svenska staten eftersom de varken har någon bevisad effekt eller ingår i någon vettig studie.

Välvilliga insamlingar för oantastliga mål som ska uppnås med tveksamma metoder – det känns svårt att kritisera den sista biten enbart, utan att det spiller över, eller känns som om det spiller över, på resten. Men exempelvis Klas Blomgren, professor på Karolinska och medicinskt sakkunnig på Barncancerfonden, kritiserar företeelsen så här diplomatiskt:

”Man känner att man kan rädda en person. Jag skulle som förälder också gripa efter varje halmstrå. Men risken är att det är ett geschäft. Att de tjänar pengar på det och utnyttjar föräldrars utsatta situation trots att det egentligen inte finns något hopp. Det är det man framför allt vill skydda patienterna ifrån.”

- 2,5 miljoner har samlats in till
cancersjuka Emma, DN 31 maj 2017

Man kan också uttrycka det så här: Att samla in pengar till kvacksalveri är meningslöst. Det är oändligt mycket bättre att samla in pengar till forskning, riktig forskning, som på sikt kan leda till att andra får möjlighet att leva längre, och kanske rentav slippa cancer.

”Det är inte heller pengar som avgör. Om Bill Gates fick den här typen av cancer skulle han också dö. För det finns inget botemedel.”

- David Björnfot i podcasten Kvack! avsnitt 223

Så nästa gång det dyker upp en behjärtansvärd insamling till förmån för en cancerresa till Mexiko – skänk pengar till Barncancerfonden istället. De har Plusgiro 90 20 90-0, Swish 90 20 900. 📩